

Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Oğuz ATALAY

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Muhammet ÖZEKES

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

MEDENÎ USÛL HUKUKU

Ders Kitabı

7035, 7101 ve 7155 Sayılı Kanunlarla
Yapılan Değişiklikler Nazara Alınarak
Gözden Geçirilmiş
7. Bası

onikilevha
TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI

İÇİNDEKİLER

YEDİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XXXV
GENEL BİBLİYOGRAFYA.....	XXXVII
§ 1. MEDENÎ USÛL HUKUKUNA İLİŞKİN	
GENEL BİLGİLER.....	1
I. UYUŞMAZLIĞIN ORTAYA ÇIKIŞI VE ÇÖZÜM YOLLARI ...	1
II. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜ-HUKUKÎ KORUMA TALEBİ VE ADALETE (YARGIYA) ERİŞİM	2
III. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN ANLAMİ.....	6
IV. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN AMACI	7
V. MEDENÎ USÛL HUKUKUNDA TEMEL KAVRAMLAR.....	11
A. Medenî Usûl Hukuku Kavramı.....	11
B. Medenî Usûl Hukukunda Kullanılan Temel Kavramlar.....	12
VI. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN HUKUK DALLARI ARASINDAKİ YERİ	14
VII. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN YER VE ZAMAN İTİBARİYLE UYGULANMASI	15
A. Yer İtibariyle Uygulanması.....	16
B. Zaman İtibariyle Uygulanması.....	17
VIII. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	20
IX. MEDENÎ USÛL HUKUKU KURALLARININ YORUMU.....	22

§ 2. YARGI	25
I. YARGI KAVRAMI.....	25
II. YARGI ÇEŞİTLERİ.....	25
A. Anayasa Yargısı.....	26
B. İdarî Yargı	28
C. Adli Yargı	29
1. Ceza Yargısı.....	30
2. Medenî Yargı.....	31
a. Çekişmeli Yargı	32
b. Çekişmesiz Yargı	32
aa. Genel Olarak	32
bb. Uyuşmazlığın Bulunmaması.....	33
cc. Sübjektif Hakkın Yokluğu	35
dd. Uygulanacak Usûl Hükümleri.....	35
§ 3. MAHKEMELER	37
I. GENEL OLARAK.....	37
II. İLK DERECE MAHKEMELERİ	38
A. Genel Mahkeme	38
1. Genel Olarak	38
2. Asliye Hukuk Mahkemeleri	39
B. Özel Mahkemeler.....	39
1. Sulh Hukuk Mahkemeleri	39
2. Asliye Ticaret Mahkemeleri	40
3. Kadastro Mahkemeleri.....	43
4. İş Mahkemeleri.....	44
5. İcra Mahkemeleri.....	45
6. Tüketici Mahkemeleri	46
7. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemeleri	48
8. Aile Mahkemeleri	48
III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ	50
A. Genel Olarak.....	50
B. Görevleri	52

C. Teşkilat	52
1. Genel Olarak	52
2. Hukuk Daireleri	53
IV. YARGITAY	54
A. Genel Olarak	54
B. Yargıtay'ın Görevleri	54
C. Yargıtay Teşkilatı.....	55
1. Hukuk Daireleri	56
2. Genel Kurullar.....	57
a. Hukuk ve Ceza Genel Kurulları.....	57
b. Yargıtay Büyük Genel Kurulu	58
V. MAHKEMELER ARASINDA HUKUKÎ YARDIM (İSTİNABE).....	58
VI. GÖREV.....	60
A. Genel Olarak	60
B. Asliye Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu Davalar	62
1. Konusu Para Olan ya da Para ile Değerlendirilebilen (Malvarlığına İlişkin) Davalar.....	62
2. Şahıs Varlığına İlişkin Davalar	63
C. Sulh Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu Davalar	64
1. Kira Sözleşmesine Dayanan Davalar.....	64
2. Sulh Hukuk Mahkemesinin Görevine Giren Diğer Dava ve İşler	65
D. Görev Kurallarının Niteliği.....	65
E. Görev Kurallarına Aykırılık ve Sonuçları	66
1. Genel Olarak	66
2. Görevsizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler.....	67
F. Adli Yargıda Açılması Gereken Bir Davanın İdarî Yargıda Açılması Hâlinde Yapılacak İşlemler	69
G. İdarî Yargıda Açılması Gereken Bir Davanın Adli Yargıda Açılması Hâlinde Yapılacak İşlemler	70
VII. YETKİ.....	70

A. Genel Olarak.....	70
B. Kesin Olmayan Yetki Kuralları	71
1. Genel Yetki Kuralı	71
2. Özel Yetki Kuralları.....	73
C. Kesin Yetki Kuralları.....	76
D. Yetki Sözleşmesi	78
1. Genel Olarak.....	78
2. Yetki Sözleşmesinin Şartları.....	79
a. Sözleşmenin Tarafları Tacir veya Kamu Tüzel Kişisi Olmalıdır.....	79
b. Kesin Yetkinin Bulunduğu Durumlarda Yetki Sözleşmesi Yapılamaz.....	80
c. Yetki Sözleşmesi Yazılı Şekilde Olmalıdır	80
d. Uyuşmazlık ve Mahkeme Belirli Olmalıdır	80
E. Yetki Kurallarına Aykırılık ve Sonuçları	81
VIII. İŞ BÖLÜMÜ.....	84
IX. YARGI YERİ BELİRLENMESİ (MERCİ TAYİNİ).....	85
A. Yargı Yeri Belirlenmesini (Merci Tayini) Gerektiren Hâller..	85
B. Yargı Yeri Belirlenmesi Usûlü	86
§ 4. YARGI GÖREVLİLERİ.....	88
I. HÂKİM	88
A. Genel Olarak.....	88
B. Hâkimlik Mesleğine Giriş.....	89
C. Hâkimlerin Seçimi ve Atanması.....	91
1. Genel Olarak Sistemler.....	91
2. Ülkemizdeki Durum.....	92
D. Hâkimlerin Bağımsızlığı	93
1. Genel Olarak.....	93
2. Hâkimlerin Bağımsızlığı.....	95
E. Hâkimlere Tanınan Teminatlar	97
F. Hâkimlerin Sorumluluğu	97
1. Genel Olarak.....	97

2. Hukukî Sorumluluk	98
a. Genel Olarak	98
b. Sorumluluk Hâlleri.....	99
c. Sorumluluk Davasında Görevli ve Yetkili Mahkeme	100
d. Sorumluluk Davası ve Yargılama Usûlü	101
e. Hâkimin Hukukî Sorumluluğu.....	102
3. Disiplin Sorumluluğu	102
4. Cezaî Sorumluluk.....	102
G. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olması ve Reddi	103
1. Genel Olarak	103
2. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olması.....	104
a. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olduğu Hâller	104
b. Hâkimin Çekinmesi Usûlü	105
3. Hâkimin Reddi	106
a. Ret Sebepleri	106
b. Hâkimin Reddi Usûlü	107
aa. Taraflardan Birisinin Hâkimi Reddetmesi.....	107
bb. Hâkimin Kendisini Reddetmesi	110
c. Hâkimin Reddedilmesinin Sonuçları.....	110
II. SAVCILAR	111
III. ADLİYE MEMURLARI	112
A. Yazı İşleri Müdürleri.....	112
B. Zabıt Kâtipleri.....	113
C. Mübaşirler.....	114
IV. AVUKATLAR	114
V. NOTERLER.....	117
§ 5. USÛL İŞLEMLERİ.....	119
I. TARAF USÛL İŞLEMLERİ.....	119
A. Genel Olarak	119
B. Taraf Usûl İşlemlerinin Özellikleri	120
C. Taraf Usûl İşlemlerinin Çeşitleri	122
D. Usûl İşlemlerinde Şekle Uymak Zorunluluğu ve Sonuçları.	123

II.	MAHKEME USÛL İŞLEMLERİ	124
III.	SÜRELER	126
	A. Sürelerin Çeşitleri.....	126
	1. Kanunun Belirlediği Süreler.....	126
	2. Hâkimin Belirlediği Süreler	127
	B. Sürelerin Hesaplanması.....	127
	C. Adli Tatil	128
IV.	ESKİ HÂLE GETİRME	130
	A. Eski Hâle Getirmenin Şartları.....	130
	1. Süre Elde Olmayan Bir Sebepçe Kaçırılmış Olmalıdır ...	131
	2. Başka Kanunî Yola Başvurma İmkânı Kalmamış Olmalıdır	132
	B. Eski Hâle Getirme Usûlü	132
V.	TEBLİGAT	133
	A. Tebligat ve Davetiye Kavramı	133
	1. Tebligatı Çıkartacak Merciler	134
	2. Tebligatı Yapacak Merciler.....	135
	B. Tebligat Yapılabilecek Kişiler.....	136
	C. Tebligatın Yapılabileceği Yer ve Zaman.....	137
	D. Tebligat Giderleri	138
	E. Tebligatın Yapılması.....	138
	1. Genel Olarak.....	138
	2. Muhatabın Adreste Bulunmaması veya Tebellüğden İmtina Etmesi	139
	3. Elektronik Tebligat	140
	4. İlânen Tebligat	141
	F. Usûlsüz Tebligat.....	141
	G. Tebligat Suçları.....	141
§ 6.	TARAFLLAR	142
I.	TARAF KAVRAMI VE TARAFIN BELİRLENMESİ	142
II.	TARAF EHLİYETİ.....	144
III.	DAVA EHLİYETİ	146

IV. DAVA TAKİP YETKİSİ	147
V. TARAF SIFATI	149
VI. TARAF DEĞİŞİKLİĞİ	150
A. Kanunî Taraf Değişikliği	150
B. İradî Taraf Değişikliği	151
1. Genel Olarak	151
2. İradî Taraf Değişikliğinin Yapılması	152
3. İradî Taraf Değişikliğinin Hukukî Niteliği ve Sonuçları	154
4. İradî Taraf Değişikliğinde Yargılama Giderleri	156
VII. TARAFLARIN TEMSİLİ	157
A. Kanunî Temsil	157
B. İradî Temsil (Vekâlet)	158
VIII. DAVA ARKADAŞLIĞI	160
A. Genel Olarak	160
B. İhtiyarî Dava Arkadaşlığı	161
1. Anlamı ve Doğumu	161
2. İhtiyarî Dava Arkadaşlığının Hükümleri	161
C. Mecburî Dava Arkadaşlığı	163
1. Anlamı ve Doğumu	163
2. Mecburî Dava Arkadaşlığının Hükümleri	164
§ 7. DAVAYA MÜDAHALE	166
I. GENEL OLARAK	166
II. FER'İ MÜDAHALE	166
A. Genel Olarak	166
B. Hukukî Niteliği	167
C. Fer'i Müdahalenin Koşulları	167
D. Fer'i Müdahale Usûlü	169
E. Fer'i Müdahalenin Hükümleri	169
F. Müdahalenin Etkisi	170
III. DAVANIN İHBARI	172
A. Anlamı	172

B. İhbarın Koşulları	172
C. Davanın İhbarı Usûlü	173
D. İhbar Üzerine Üçüncü Kişinin Tutumu.....	174
E. İhbarın Sonuçları	175
IV. ASLÎ MÜDAHALE.....	176
A. Anlamı.....	176
B. Aslî Müdahalenin Koşulları.....	176
C. Aslî Müdahale Usûlü.....	177
D. Aslî Müdahale Davasının İncelenmesi ve Karar.....	178
§ 8. MEDENÎ USÛL HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELER	180
I. GENEL OLARAK.....	180
II. TASARRUF İLKESİ.....	181
A. Anlamı.....	181
B. Tasarruf İlkesinin Sonuçları.....	182
C. Tasarruf İlkesinin İstisnaları.....	183
III. TARAFLARCA GETİRİLME (HAZIRLAMA) İLKESİ	183
A. Anlamı.....	183
B. Taraflarca Getirilme İlkesinin Sonuçları.....	184
C. Taraflarca Getirilme İlkesinin İstisnaları.....	185
IV. TEKSİF İLKESİ.....	185
V. YARGILAMANIN HÂKİM TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİ.....	186
VI. DAVAYI AYDINLATMA ÖDEVİ	187
VII. DOĞRUDANLIK İLKESİ.....	189
VIII. HÂKİMİN DELİLLERİ DEĞERLENDİRMESİ.....	190
IX. ADİL (DOĞRU) YARGILANMA HAKKI.....	191
A. Genel Olarak.....	191
B. Adil Yargılanma Hakkının Unsurları	191
1. Kanunî, Bağımsız ve Tarafsız Bir Mahkeme Tarafından Yargılanma.....	191
2. Makul Süre İçinde Yargılanma	192
3. Alenî Surette Yargılanma.....	193

4. Hakkaniyete Uygun Olarak (Adil) Yargılanma	193
X. HUKUKÎ DİNLENİLME HAKKI	193
A. Genel Olarak	193
B. Hukukî Dinlenilme Hakkının Unsurları	194
1. Bilgilenme Hakkı	194
2. Açıklama ve İspat Hakkı	195
3. Dikkate Alınma Hakkı	195
XI. USÛL EKONOMİSİ İLKESİ (YARGILAMANIN BASİT, ÇABUK, UCUZ YÜRÜTÜLMESİ)	196
XII. ALENİLİK İLKESİ	196
XIII. SÖZLÜLÜK-YAZILILIK İLKESİ	198
XIV. MAHKEMELERDE KULLANILAN DİL	198
XV. TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	199
A. Dürüst Davranma Yükümlülüğü	199
B. Doğruyu Söyleme Ödevi	200
§ 9. DAVA HAKKINDA GENEL BİLGİLER	203
I. DAVA KAVRAMI	203
II. DAVA ŞARTLARI	203
A. Kavram	203
B. Dava Şartlarının Çeşitleri	204
1. Genel Dava Şartları	204
a. Mahkemeye İlişkin Dava Şartları	204
aa. Yargı Yetkisi (m.114/1-a)	204
bb. Yargı Yolu (m.114/1-b)	205
cc. Görev (m. 114/1-c)	205
dd. Kesin Yetki (m. 114/1-ç)	205
b. Taraflara İlişkin Dava Şartları	205
aa. İki Tarafın Bulunması	205
bb. Taraf Ehliyeti (m. 114/1-d)	205
cc. Dava Ehliyeti (m. 114/1-d)	205
dd. Davaya Vekâlet Ehliyeti ve Geçerli Vekâletname (m. 114/1-f)	206
ee. Davayı Takip Yetkisi (m. 114/1-e)	206

c. Dava Konusu Şeye İlişkin Dava Şartları.....	206
aa. Davacı Tarafından Gider Avansı Yatırılması (m. 114/1-g)	206
bb. Teminat Gösterilmesine İlişkin Kararın Yerine Getirilmesi (m. 114/1-ğ)	207
cc. Hukukî Yarar (m. 114/1-h)	208
dd. Davanın Derdest Olmaması (m. 114/1-ı)	209
ee. Kesin Hüküm Bulunmaması (m. 114/1-i)	209
2. Özel Dava Şartları.....	209
C. Dava Şartlarının İncelenmesi (m. 115).....	209
III. DAVA ÇEŞİTLERİ	211
A. Talep Edilen Hukukî Korumaya Göre Dava Çeşitleri	212
1. Eda Davaları.....	212
2. Tespit Davaları.....	213
3. İnşai (Yenilik Doğuran) Davalar.....	215
B. Talep Sonucuna Göre Dava Çeşitleri	217
1. Genel Olarak.....	217
2. Kısmî Dava	217
3. Belirsiz Alacak ve Tespit Davası	218
a. Genel Olarak.....	218
b. Belirsiz Alacak Davasının Amacı	219
c. Belirsiz Alacak Davasının Dava Çeşitleri İçindeki Yeri	219
d. Belirsiz Alacak Davasının Koşulları.....	220
aa. Talep Sonucunun Miktarının Belirlenmesinin İmkânsız veya Davacıdan Beklenemeyecek Olması	220
bb. Dava Dilekçesinde Geçici Talep Sonucunun Belirtilmesi	221
cc. Belirsiz Alacak Davası Açan Davacı, Talep Sonucunu Dayandırdığı Tüm Vakıaları Eksiksiz Olarak Bildirmelidir.....	221
e. Talep Sonucunun Belirlenmesi ve Davalının Buna Karşı Koyabilmesi.....	222

f. Kısmî Dava İle Birlikte Tespit Davası Açılması.....	223
4. Terditli (Kademeli) Davalar	224
5. Seçimlik Davalar	226
6. Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi)	226
7. Mütelahik (Yarışan Haklara Dayalı) Davalar	228
C. Topluluk Davası.....	229
§ 10. DAVANIN AÇILMASI	231
I. DAVA HAKKI.....	231
II. DAVA DİLEKÇESİ	231
A. Dava Dilekçesinin Unsurları.....	232
1. Mahkemenin Adı.....	232
2. Tarafların Ad ve Soyadları ile Adresleri	232
3. Davacının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası.....	233
4. Tarafların Kanunî Temsilcilerinin ve Davacı Vekilinin Adı Soyadı ve Adresleri	233
5. Dava Konusu (Müddeabih)	233
6. Davanın Dayandığı Vakıalar (Dava Sebebi).....	234
7. Dayanılan Deliller.....	234
8. Hukukî Sebepler.....	235
9. Talep Sonucu.....	236
10. İmza.....	236
B. Dava Dilekçesinin Unsurlarında Noksanlık Bulunması	237
III. DAVA DİLEKÇESİNİN MAHKEMEYE VERİLMESİ.....	238
IV. DAVANIN AÇILMA ZAMANI	240
V. DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI	242
A. Genel Olarak	242
B. Maddî Hukuk Bakımından	242
1. Zamanaşımının Kesilmesi ve Hak Düşürücü Sürenin Korunması	242
2. Şahsa Bağlı Hakların Malvarlığı Hakkına Dönüşmesi...	243
3. İyiniyetin Ortadan Kalkması.....	243
4. Davalının Temerrüde Düşmesi	243

C. Usûl Hukuku Bakımından	243
1. Mahkemenin Davayı İnceleme Zorunluluğu.....	243
2. Derdestlik	244
3. Davanın Açıldığı Tarihe Göre Dava Şartlarının İncelenmesi ve Hüküm Kurulması.....	244
4. İhtiyati Tedbirin ve İhtiyati Haczin Korunması	244
5. Davayı Geri Alma Yasağı.....	245
VI. TEMİNAT GÖSTERİLMESİ	246
A. Teminat Göstermekle Yükümlü Olanlar	246
B. Teminat Hakkında Mahkemenin İncelemesi	248
C. Teminatın Niteliği ve Kapsamı	249
§ 11. DAVAYA CEVAP	250
I. SAVUNMA HAKKI	250
II. SAVUNMANIN ŞEKLİ	251
A. Davanın Kabul Edilmesi	251
B. Cevap Dilekçesi Verilmemesi	251
C. Cevap Dilekçesi Verilmesi	252
III. SAVUNMA SEBEPLERİ.....	252
A. Maddî Hukuka İlişkin Savunma Sebepleri.....	252
1. İtirazlar	253
2. Def'iler.....	253
3. Takasın Özel Durumu	253
B. Usûl Hukukuna İlişkin Savunma Sebepleri	255
1. Dava Şartları.....	255
2. İlk İtirazlar (Dava Engelleri)	256
a. İlk İtiraz Hâlleri.....	256
aa. Yetki İtirazı	256
bb. İş Bölümü İtirazı.....	256
cc. Tahkim İtirazı	257
b. İlk İtirazların İleri Sürülmesi, İncelenmesi ve İlk İtirazlar Hakkında Verilecek Kararlar	257
3. Karşı Dava Açılması	258

a. Genel Olarak	258
b. Karşı Davanın Şartları	259
aa. Asıl Dava Derdest Olmalıdır	259
bb. Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Bağlantı Bulunmalıdır	259
cc. Asıl Dava ile Karşı Dava Aynı Yargı Yoluna Tâbi Olmalıdır	259
c. Karşı Dava Açma Süresi	260
d. Karşı Davanın Açılması ve İncelenmesi	260
IV. CEVAP DİLEKÇESİ	261
A. Cevap Dilekçesinin Unsurları	261
1. Mahkemenin Adı	261
2. Tarafların Ad ve Soyadları ile Adresleri	261
3. Davalının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası	262
4. Kanunî Temsilci ve Vekilin Adı Soyadı ve Adresi	262
5. Savunmanın Dayanağı Olan Vakıalar	262
6. Dayanılan Deliller	263
7. Hukuki Sebepler	263
8. Talep Sonucu	264
9. İmza	264
B. Cevap Dilekçesinin Unsurlarında Noksanlık Bulunması	264
V. CEVAP DİLEKÇESİNİN MAHKEMEYE VERİLMESİ	264
VI. CEVAP SÜRESİ	265
A. Kural	265
B. Cevap Süresinin Uzatılması	265
VII. CEVAP DİLEKÇESİ VERMENİN SONUÇLARI	266
VIII. CEVABA CEVAP VE İKİNCİ CEVAP DİLEKÇELERİ	266
IX. İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ VEYA DEĞİŞTİRMESİ YASAĞI	267
A. Davayı Genişletme veya Değişirme Yasağı	267
1. Genel Olarak	267

2. Davayı Genişletme veya Değişirme Yasağına Tâbi Olan Durumlar	268
a. Dava Sebebinin (Vakıaların) Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	268
b. Talep Sonucunun Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	268
3. Davayı Genişletme veya Değişirme Yasağının İstisnaları	269
a. Davalının Açık Rızası	269
b. Islah	270
c. Dava Konusunun Devri	270
B. Savunmayı Genişletme veya Değişirme Yasağı	270
1. Genel Olarak	270
2. Savunmayı Genişletme veya Değişirme Yasağına Tâbi Olan Durumlar	271
3. Savunmayı Genişletme veya Değişirme Yasağının İstisnaları	272
C. İddia ve Savunmayı Genişletme veya Değişirme Yasağı Bakımından Davada Dikkate Alınan Aşamalar ve Sonuçları	272
§ 12. ÖN İNCELEME	274
I. GENEL OLARAK	274
II. ÖN İNCELEMENİN KAPSAMI	276
A. Ön İncelemede Doğrudan Yapılacak İşlemler	276
B. Ön İncelemeyle Bağlantılı İşlemler	277
III. ÖN İNCELEMENİN YAPILIŞ ŞEKLİ	279
A. Duruşmasız Ön İnceleme (m. 138)	279
B. Duruşmalı Ön İnceleme (m. 139-140)	279
1. Tarafların Ön İnceleme Duruşmasına Davet Edilmesi (m. 139)	279
2. Ön İnceleme Duruşması (m. 140)	280
C. Ön İncelemede Cevaplanacak Sorular ve Buna Göre Yapılacak İşlemler	284

§ 13. TAHKİKAT	286
I. TAHKİKATIN YAPILMASI.....	286
A. Genel Olarak.....	286
B. Tahkikat Yapılmasına Gerek Bulunmaması.....	287
C. Davanın Hüküm İçin Yeterince Aydınlanmamış Olması (Tahkikatın Yapılması)	288
II. DURUŞMALAR.....	289
A. Genel Olarak.....	289
B. Duruşmaların Yeri ve Zamanı	292
C. Duruşmaların Disiplini.....	293
III. MAHKEME KAYITLARI, DOSYA VE TUTANAKLAR.....	294
A. Mahkeme Kayıtları.....	294
B. Dosyalar	295
C. Tutanaklar	296
IV. İSTİCVAP	297
A. Genel Olarak.....	297
B. İsticvap Usûlü	299
V. ÖN SORUN–BEKLETİCİ SORUN.....	300
A. Ön Sorun	300
B. Bekletici Sorun	300
VI. DOSYANIN İŞLEMEN KALDIRILMASI.....	304
A. Dosyanın İşlemden Kaldırılmasını Gerektiren Durumlar...304	
B. Dosyanın İşlemden Kaldırılması Kararı ve Sonuçları	305
1. Dosyanın İşlemden Kaldırılması ve Yenilenmesi	305
2. Davanın Açılmamış Sayılması.....	306
VII. ISLAH.....	307
A. Genel Olarak.....	307
B. Islahın Yapılması.....	309
C. Islahın Etkisi	312
VIII. DAVA KONUSUNUN DEVRİ.....	314
A. Genel Olarak.....	314

B. Temellük Eden Üçüncü Kişiyeye Karşı Davaya Devam Edilmesi	315
C. Davanın Temlik Eden Davalıya Karşı Tazminat Davasına Dönüştürülmesi	316
IX. DAVALARIN AYRILMASI VE BİRLEŞTİRİLMESİ.....	316
A. Davaların Birleştirilmesi.....	316
1. Davaların Birleştirilmesi Şartları	316
2. Davaların Birleştirilmesi Usûlü.....	317
B. Davaların Ayrılması	318
1. Davaların Ayrılması Şartları	318
2. Davaların Ayrılması Usûlü	319
X. TAHKİKATIN SONA ERMESİ VE SÖZLÜ YARGILAMA..	319
§ 14. İSPAT	322
I. GENEL OLARAK.....	322
II. İSPATIN KONUSU	323
A. Vakıalar (Olaylar)	323
1. Genel Olarak.....	323
2. Koşul (Soyut) Vakıalar - Somut Vakıalar	324
3. Müspet (Olumlu) Vakıalar - Menfi (Olumsuz) Vakıalar	326
B. Yabancı Kanun Hükümleri.....	327
III. İSPATIN GEREKLİ OLMADIĞI HÂLLER.....	328
A. İkrar.....	328
1. Genel Olarak.....	328
2. İkrar Çeşitleri.....	330
a. Basit İkrar.....	330
b. Vasıflı İkrar (Gerekçeli İnkâr)	330
c. Bileşik İkrar	331
3. İkrarın Bölünmesi.....	331
4. İkrardan Dönme (Geri Alınması).....	333
B. Çekişmesiz Vakıalar	333
C. Herkesçe Bilinen Vakıalar	334
D. Karineler	335

1. Kavram	335
2. Fiili Karineler.....	336
3. Kanunî Karineler	336
4. Karinelerle Varsayımların Farkı.....	337
IV. İDDİA (SAVUNMA) VE SOMUTLAŞTIRMA YÜKÜ	339
V. İSPAT YÜKÜ	341
A. Genel Olarak İspat Yükü Kavramı.....	341
B. İspat Yükü Kuralı.....	343
C. İspat Yüküne İlişkin Özel Durumlar	344
VI. DELİL İKAME (GÖSTERME) YÜKÜ	345
VII. İSPAT KONUSUNDAKİ YÜKLERİN İSPAT FAALİYETİNE ETKİSİ.....	347
VIII. İSPAT ÖLÇÜSÜ.....	349
A. Genel Olarak.....	349
B. Tam İspat (Kesin İspat).....	350
C. Yaklaşık İspat (Gerçeğe Yakın İspat).....	351
IX. İSPAT TÜRLERİ.....	351
A. Asıl İspat-Karşı İspat-Aksini İspat	351
B. Doğrudan İspat-Dolaylı İspat.....	353
1. Genel Olarak	353
2. Dolaylı İspatla İlgili Kavramlar	354
a. Emare (Emare İspatı).....	354
b. İlk Görünüş İspatı.....	356
X. İSPAT ARAÇLARI (DELİLLER).....	357
XI. DELİL GÖSTERİLMESİ.....	357
XII. HUKUKA AYKIRI YOLLARDAN ELDE EDİLEN DELİLLER.....	359
§ 15. DELİLLER.....	362
I. GENEL OLARAK.....	362
A. Delil Türleri.....	362
1. Delil Sistemleri.....	362
2. Kesin Deliller	363

3. Takdiri Deliller.....	364
B. Delil Sözleşmesi	365
1. Genel Olarak.....	365
2. Delil Sözleşmesinin Şekli (Yapılışı)	365
3. Delil Sözleşmesinin Türleri.....	367
a. Münhasır Delil Sözleşmesi.....	367
b. Münhasır Olmayan Delil Sözleşmesi.....	368
II. SENET	368
A. Kavram	368
1. Belge ve Senet	368
2. Senet Hakkında Genel Bilgiler	369
3. Senedin Unsurları.....	370
B. Senet Çeşitleri.....	373
1. Resmî Senetler.....	373
a. Noter Senetleri.....	374
b. Yabancı Ülkelerde Düzenlenen Senetler	374
c. Resmî Makam ve Mercilerce Düzenlenen Diğer Belgeler	375
d. Resmî Senetlerin İspat Gücü.....	375
e. Resmî Senetlerin Sahteliği.....	375
2. Adî Senetler	376
a. Adî Senetlerin İspat Gücü.....	376
b. Adî Senetler Hakkında Sahtelik İddiası	376
c. Adî Senetlerde Sahtelik İddiasının İncelenmesi.....	378
d. Adî Senetlerde Sahtelik İddiasının Sonuçları.....	379
C. Belgelerin Mahkemeye Verilmesi (İbrazi) Zorunluluğu.....	383
D. Ticarî Defterlerin İbrazi ve Delil Olması	385
E. Senetle İspat Zorunluluğu	386
1. Kural	386
2. Senetle İspat Kuralının İstisnaları	387
a. Delil Başlangıcı.....	387

b. Maddî ve Manevî İmkânsızlık Hâlleri	390
3. Senede Karşı Tanıkla İspat Yasağı Senede Karşı Senetle İspatı Kuralı)	391
4. Senede Karşı Senetle İspat Zorunluluğunun İstisnaları.	392
III. YEMİN	393
A. Genel Olarak	393
B. Yemin Usûlü.....	394
IV. TANIK	397
A. Genel Olarak.....	397
B. Tanık Gösterilmesi.....	398
C. Tanıklık Yapma Mecburiyeti	399
D. Tanıklıktan Çekinme Hakkı.....	401
E. Tanıklıktan Çekinme Hakkının İstisnaları	402
F. Tanıkların Dinlenmesi	403
G. Tanığın İfadesinin Değerlendirilmesi	405
V. BİLİRKİŞİ.....	406
A. Niteliği.....	406
B. Bilirkişiye Başvurulacak Hâller.....	407
C. Bilirkişi Atanması ve Bilirkişilik Yapma	409
D. Bilirkişinin Yasaklılık Hâlleri ve Reddi.....	411
E. Bilirkişi İncelemesi ve Rapor	412
1. Bilirkişi Görüşünün Alınması Hakkındaki Ara Kararı..	412
2. Bilirkişinin İncelemesi Sırasında Uyulacak Kurallar.....	414
3. Bilirkişi Raporu ve Rapora İtiraz	414
F. Bilirkişi Raporlarının Delil Olarak Değeri	416
G. Bilirkişinin Sorumluluğu.....	417
VI. KEŞİF	419
A. Keşif Kararı ve Keşfin Konusu	419
B. Keşfin Yapılması.....	419
C. Keşfe Katlanma Zorunluluğu	420
VII. UZMAN GÖRÜŞÜ	421

§ 16. KARAR VE HÜKÜM.....	423
I. KARAR KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ	423
II. KARARIN İÇERİĞİ VE BİLDİRİLMESİ.....	427
A. Kararın İçeriği	427
B. Kararın Bildirilmesi	429
III. HÜKMÜN ETKİLERİ.....	430
IV. HÜKÜMLERİN AÇIKLANMASI (TAVZİHİ)	431
V. HÜKÜM VERİLMEKSİZİN DAVANIN SONA ERMESİ.....	432
A. Hüküm Yerine Geçen Taraf İşlemleri.....	432
1. Davadan Feragat.....	432
2. Davayı Kabul.....	434
3. Sulh.....	436
a. Genel Olarak	436
b. Avukatlık Kanunu Gereğince Avukatlara Tanınan Uzlaşma Yetkisi.....	437
B. Davanın Konusuz Kalması	439
C. Diğer Sona Erme Nedenleri	439
VI. YOK VE ETKİSİZ HÜKÜMLER.....	440
A. Genel Olarak Hüküm Sakatlıkları.....	440
B. Yok (Görünüşte) Hüküm.....	441
C. Etkisiz Hüküm.....	441
VII. KESİN HÜKÜM.....	443
A. Genel Olarak.....	443
B. Şekli Anlamda Kesin Hüküm	444
C. Maddî Anlamda Kesin Hüküm	444
1. Genel Olarak	444
2. Kesin Hükümün Unsurları	447
a. Tarafların Aynı Olması.....	447
b. Dava Sebebinin Aynı Olması	448
c. Dava Konusunun Aynı Olması	449
3. Kesin Hükümün Etkisi	450

4. Kesin Hükümün Hukuk ve Ceza Davalarındaki Etkisi	452
a. Genel Olarak	452
b. Hukuk Mahkemesi Kararlarının Ceza Mahkemesi Bakımından Etkisi	453
c. Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkisi	453
5. Maddî Anlamda Kesin Hükümün Sona Ermesi	454
a. Genel Olarak	454
b. Yargılamanın İadesi.....	455
c. Değişiklik Davası	455
§ 17. BASİT YARGILAMA USÛLÜ	456
I. GENEL OLARAK.....	456
II. UYGULAMA ALANI.....	457
III. BASİT YARGILAMA USÛLÜNÜN ÖZELLİKLERİ	458
A. Davanın Açılması ve Davaya Cevap	458
B. Ön İnceleme ve Tahkikat.....	459
C. Hüküm	460
§ 18. KANUN YOLLARI	462
I. GENEL OLARAK.....	462
II. KANUN YOLLARININ SINIFLANDIRILMASI.....	464
III. KANUN YOLUNDAN FERAGAT	466
IV. ALEYHE KARAR VERME VE ALEYHE BOZMA YASAĞI.....	467
V. KANUN YOLUNUN KONUSU.....	469
VI. KANUN YOLUNUN AMACI.....	469
VII. İSTİNAF	470
A. Genel Olarak.....	470
B. İstinaf Yoluna Başvurulabilecek Kararlar	470
C. İstinaf Sebepleri.....	472
D. İstinaf Yoluna Başvurabilecek Kişiler	472
E. Yetkili Bölge Adliye Mahkemesi.....	473
F. İstinaf Başvurusu	474
1. İstinafa Başvuru ve Başvuruya Cevap Süresi	474

2. İstinaf Dilekçesi.....	475
a. Dilekçenin İçeriği	475
b. Dilekçenin Verilmesi ve Yapılması Gereken İşlemler.....	476
3. Başvurunun Sonuçları ve Etkisi	477
G. İstinaf İncelemesi.....	478
1. Ön İnceleme	478
2. Asıl İnceleme.....	479
a. Genel Olarak	479
b. Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller	480
aa. Usûle İlişkin Hususlarda Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller.....	481
bb. Esasa İlişkin Hususlarda Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller.....	481
c. Duruşma Yapılması	482
H. İstinaf İncelemesi Sonunda Verilen Karar	483
1. Kararın Veriliş Şekli ve Tebliği.....	483
2. Hüküm Fıkrası ve Karar Türleri.....	484
a. Genel Olarak	484
b. İstinaf Başvurusunun Haksız Olması ve Reddi.....	484
c. İstinaf Başvurusunun Haklı Olması ve Kabulü.....	485
aa. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Gönderme Kararı Verilmesi	485
bb. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Davanın Kısmen ya da Tamamen Kabulü Kararı Verilmesi	485
cc. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Davanın Reddine Karar Verilmesi.....	486
VIII. TEMYİZ.....	486
A. Genel Olarak.....	486
B. Temyiz Edilebilen Kararlar	487
C. Temyiz Sebepleri.....	488
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Kişiler	489

E. Temyize Başvuru	490
1. Temyize Başvuru ve Cevap Süresi	490
2. Temyiz Dilekçesi	491
F. Temyiz İncelemesi	492
G. Temyiz İncelemesi Sonunda Verilen Karar	493
1. Bozma Kararı	493
a. Genel Olarak	493
b. Bozma Kararına Uyulması	494
c. Bozma Kararına Karşı Direnilmesi	498
2. Onama Kararı	499
3. Düzelterek Onama Kararı	499
IX. KANUN YARARINA TEMYİZ	500
X. YARGILAMANIN İADESİ	502
A. Kavram	502
B. Yargılamanın İadesi Sebepleri	503
C. Yargılamanın İadesi Usûlü	507
1. Genel Olarak	507
2. Yargılamanın İadesini İsteme Süresi	508
3. Yargılamanın İadesi Talebinin İncelenmesi	508
§ 18A. 1086 SAYILI HUKUK USULÜ MUHAKEMELERİ	
KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE (ESKİ) KANUN	
YOLU SİSTEMİ	510
XI. GENEL OLARAK	510
XII. KANUN YOLUNDAN FERAGAT	512
XIII. ALEYHE BOZMA YASAĞI	513
XIV. KANUN YARARINA TEMYİZ	515
XV. KANUN YOLUNUN KONUSU	516
XVI. TEMYİZ	516
A. Genel Olarak	516
B. Temyiz Edilebilen Kararlar	517
C. Temyiz Sebepleri	518
1. Maddi Hukuka İlişkin Temyiz Sebepleri	519

2. Usûl Hukukuna İlişkin Temyiz Sebepleri.....	520
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Kişiler	522
E. Temyiz Süresi.....	522
F. Temyiz Talebi.....	523
G. Temyiz İncelemesi	525
H. Temyiz İncelemesi Sonunda Verilen Karar	527
1. Bozma Kararı	527
a. Genel Olarak.....	527
b. Mahkemenin Bozma Kararına Uyması.....	528
c. Mahkemenin Bozma Kararına Karşı Direnmesi.....	531
2. Onama Kararı.....	533
3. Düzelterek Onama Kararı.....	533
XVII.	
KARAR DÜZELTME.....	534
A. Genel Olarak.....	534
B. Karar Düzeltme Yoluna Başvurulabilecek Kararlar	535
C. Karar Düzeltme Sebepleri.....	539
D. Karar Düzeltme Yoluna Başvuru Usûlü	541
E. Karar Düzeltme İncelemesi	542
§ 19. YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLÎ YARDIM	544
I. YARGILAMA GİDERLERİ	544
A. Genel Olarak.....	544
B. Harçlar.....	545
C. Masraflar.....	546
D. Vekâlet Ücreti	546
1. Sözleşmeye Dayanan Vekâlet Ücreti.....	547
2. Yargılama Gideri Olan Vekâlet Ücreti	548
E. Yargılama Giderleri Avansı – Delil Avansı.....	550
F. Yargılama Giderlerinden Sorumluluk.....	551
II. ADLÎ YARDIM	553
A. Genel Olarak.....	553

B. Adli Yardımdan Yararlanabilecek Kişiler.....	554
C. Yararlanabilme Koşulları	555
1. Yoksulluk Koşulu (Maddî Sıkıntıya Düşme Tehlikesi)..	555
2. Haklılık Koşulu	556
D. Adli Yardım Usûlü	556
1. Görev ve Yetki.....	556
2. Talep ve İnceleme Usûlü	557
E. Adli Yardım Kararı ve Etkileri.....	558
F. Avukatlık Kanununda Adli Yardım.....	561
§ 20. GEÇİCİ HUKUKİ KORUMA	562
I. GENEL OLARAK.....	562
II. İHTİYATİ TEDBİR.....	565
A. İhtiyati Tedbir Kavramı, Amacı ve Uygulama Alanı	565
1. İhtiyati Tedbir Kavramı.....	565
2. İhtiyati Tedbirin Amacı.....	566
3. İhtiyati Tedbirin Uygulama Alanı ve Şartları.....	567
a. İhtiyati Tedbirin Uygulama Alanı	567
b. İhtiyati Tedbirin Şartları.....	567
aa. İhtiyati Tedbire Esas Olan Hak	567
bb. İhtiyati Tedbir Sebebi.....	568
B. İhtiyati Tedbir Yargılaması ve Karar	569
1. İhtiyati Tedbir Talebi ve Yargılaması	569
a. İhtiyati Tedbir Talebi	569
b. İhtiyati Tedbir Yargılamasının Gösterdiği	
Özellikler	570
aa. Karşı Taraf Dinlenmeden de Karar	
Verilebilmesi	570
bb. Yaklaşık İspatın Yeterli Görülmesi	571
2. İhtiyati Tedbir Talebi Hakkında Karar.....	572
a. İhtiyati Tedbir Talebinin Reddi Kararı	572
b. İhtiyati Tedbir Talebinin Kabulü Kararı.....	573

c. Tedbir Talebinin Kabulü Halinde Karar Verilebilecek Tedbirler	574
C. Asıl Davanın Açılması Zorunluluğu (İhtiyati Tedbiri Tamamlayan İşlemler)	575
D. İhtiyati Tedbir Kararının Uygulanması	576
E. İhtiyati Tedbir Kararına Karşı Konulması.....	577
1. Yokluğunda Tedbir Kararı Verilenin Karara İtirazı.....	577
2. Durum ve Şartların Değişmesi Sebebiyle İhtiyati Tedbire İtiraz.....	579
3. Teminat Karşılığı Tedbirin Değiştirilmesi veya Kaldırılması Talebi	581
F. İhtiyati Tedbirden Kaynaklanan Tazminat Davası.....	582
1. Genel Olarak.....	582
2. Tazminat Davasının Şartları	583
3. Yargılama ve Karar	584
G. İhtiyati Tedbirle İhtiyati Haczin Karşılaştırması ve Aralarındaki Farklar.....	584
III. DELİL TESPİTİ.....	587
A. Kavram	587
B. Delil Tespiti Şartları.....	588
C. Delil Tespiti Usûlü.....	588
1. Talep.....	588
2. Mahkemenin İncelemesi.....	589
3. Delil Tespitinin Yapılması	590
§ 21. TAHKİM	591
I. TAHKİM KAVRAMI VE ANLAMI	591
A. Tahkim Kavramı.....	591
B. Hukukî Niteliği	592
C. Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri.....	593
II. TAHKİMİN KONUSU	594
III. HAKEM SÖZLEŞMESİ.....	595
IV. HAKEM-BİLİRKİŞİNİN HAKEMDEN FARKI.....	596

V. TAHKİM SÖZLEŞMESİ	596
VI. TAHKİM SÖZLEŞMESİNİN ETKİSİ.....	598
VII. YARGILAMA USÛLÜ.....	599
A. Hakemlerin Seçimi	599
B. Hakemlerin Çekinmesi veya Reddi	600
C. Tahkim Yargısında Geçerli Usûl İlkeleri.....	601
D. Dava Açılması ve Yargılama	603
E. Tahkimde Geçici Hukukî Koruma Kararlarının Verilmesi .	605
VIII. TAHKİM YARGILAMASININ SONA ERMESİ VE HAKEM KARARI.....	606
A. Tahkim Yargılamasının Sona Ermesi	606
B. Hakem Kararları	606
C. Tahkimde Yargılama Giderleri ve Yargılama Giderlerinden Sorumluluk	608
IX. HAKEM KARARINA KARŞI KANUN YOLLARI	608
§ 22. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI	613
I. GENEL OLARAK	613
II. ARABULUCULUKTA TEMEL ANLAYIŞ VE YARGILAMA İLE ELDE EDİLEN ÇÖZÜME GÖRE YARARLARI.....	616
III. ARABULUCULUĞUN YARGILAMA SİSTEMİMİZ İÇİNDE YERİ VE UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMİ OLARAK UYGULAMASI.....	618
A. Arabuluculuk Konusunda Hukukî Altyapı	618
B. Arabuluculuk Faaliyeti ve Süreci	621
1. Genel Olarak.....	621
2. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununa Göre Arabuluculuk Faaliyeti.....	622
C. Arabuluculuk Sonucu Varılan Anlaşma ve Bu Anlaşmanın Etkisi	625
§ 23. BİREYSEL BAŞVURU.....	628
I. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU	628
A. Genel Olarak.....	628

B. Bireysel Başvuru Usûlü	630
II. İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU	633
A. Genel Olarak.....	633
B. İlgili Organlar	634
C. Bireysel Başvuru Usûlü	635
1. Başvurunun Yapılması.....	635
2. Mahkemenin İncelemesi ve Karar	635
KAVRAM FİHRİSTİ.....	637